

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa "H." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasom Państwowym Nadleśnictwu S.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa S.

przeciwko "H." spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 31 sierpnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego (powoda wzajemnego) Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt I AGa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanego (powoda wzajemnego) Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa S. na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) "H." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa – Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych – Nadleśnictwa S. (dalej: „Skarb Państwa”) od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 23 czerwca 2020 r. zasądającego od pozwanego na rzecz powoda H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (dalej: „H.”) kwotę 25 977, 60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. tytułem wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane oraz kwotę 26 200 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. tytułem kary umownej za odstąpienie od umowy z przyczyn obciążających zamawiającego, a także oddalającego powództwo wzajemne pozwanego Skarbu Państwa o zapłatę od H. kwoty 158 670 zł tytułem kary umownej z tytułu odstąpienia przez zamawiającego od umowy z winy wykonawcy.

U podstaw częściowego uwzględnienia powództwa głównego, oddalenia powództwa wzajemnego oraz oddalenia apelacji pozwanego i powoda wzajemnego Skarbu Państwa legło stwierdzenie, że powód skutecznie odstąpił od umowy i naliczył karę umowną z uwagi na bezzasadną odmowę zatwierdzenia przez zamawiającego koncepcji projektowej, co należy identyfikować z odmową odbioru robót bez uzasadnionej przyczyny. Pozwany (powód wzajemny) nie odstąpił natomiast skutecznie od umowy i nie był uprawniony do naliczenia kary umownej. Pierwsze skuteczne oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożył bowiem powód, a opóźnienie w wykonaniu umowy zostało spowodowane przyczynami leżącymi po stronie zamawiającego, który w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym podał nieprawdziwe informacje co do dysponowania decyzją o lokalizacji celu publicznego, a na etapie wykonania umowy nie współdziałał prawidłowo z wykonawcą, uniemożliwiając kontynuowanie robót.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego (powoda wzajemnego).

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w sposób kwalifikowany naruszył art. 65 § 1 i 2 k.c. przy wykładni § 16 ust.1 lit. b tiret pierwszy umowy z dnia 10 lipca 2014 r. przyjmując, że na tej podstawie powód (pozwany wzajemny) skutecznie odstąpił od umowy.

Powódka (pozwana wzajemna) w odpowiedzi na skargę wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że

usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Sposób sformułowania wniosku wskazuje, że pozwany (powód wzajemny) traktuje skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający mu na kwestionowanie niesatysfakcjonującego go rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy.

Oczywistej zasadności skargi nie dowodzi przyjęta przez Sąd Apelacyjny wykładnia § 16 ust.1 lit. b tiret pierwszy umowy z dnia 10 lipca 2014 r. Z motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia skonfrontowanych z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika, by przyjęte przez Sądy *meriti* znaczenie oświadczeń woli złożonych w łączącej strony umowie, odbiegające od wykładni preferowanej przez skarżącego, było arbitralne i odbiegało od kryteriów wykładni umów wypracowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle art. 65 k.c.

Zajmując stanowisko przeciwne i koncentrując się na ścieśniającej, literalnej treści wzmiankowanego zapisu umowy, skarżący nie uwzględnia, że przy wykładni umowy uwzględniać należy także zamiar i cel stron, a także naturę i funkcję zawieranej umowy (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 29 czerwca 1995r, III CZP 66/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 168 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 8 października 2004r, V CK 670/03, OSNC 2005, nr 9, poz.162, z 29 kwietnia 2009r, II CSK 614/08, niepubl., z 15 października 2010r, V CSK 36/10, niepubl., i z 21 lutego 2013r., IV CSK 463/12, niepubl.).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 i art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za radców prawnych (Dz. U. z 2018, poz. 265) nie znajdując podstaw do określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego w kwocie przekraczającej stawkę minimalną, postępowanie kasacyjne zostało bowiem zakończone odmową przyjęcia skargi do rozpoznania.

[as]